

Przynależność Polski do organizacji międzynarodowych

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film edukacyjny](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Przynależność Polski do organizacji międzynarodowych

Źródło: dostępny w internecie: <https://www.pexels.com/pl-pl/>, domena publiczna.

Polska w żadnym wypadku nie jest samotną wyspą na mapie świata. Nasz kraj, podobnie zresztą jak każdy inny, należy do bogatej sieci wzajemnych relacji z innymi państwami. Bezsprzecznie największymi fundatorami takiej siatki połączeń są wszelkiego rodzaju organizacje międzynarodowe, których statuty regulują charakter powiązań między poszczególnymi krajami. Przynależność do nich jest dobrowolna, jednak należy pamiętać, że organizacje takie jak Unia Europejska, NATO czy ONZ to nie tylko przywileje, ale również obowiązki wobec każdej z wymienionych wspólnot.

Twoje cele

- Wskażesz, jaka jest istota wybranych organizacji międzynarodowych.
- Omówisz najważniejsze organizacje międzynarodowe, do których należy Polska, a także ich cele i założenia.
- Dokonasz podziału na organizacje międzynarodowe oraz międzyrządowe.

Przeczytaj

Organizacje międzynarodowe dzielą się na dwie kategorie: organizacje międzynarodowe międzyrządowe (międzypaństwowe), których członkami są państwa, oraz organizacje międzynarodowe pozarządowe, gdzie członkami nie są państwa, lecz związki, instytucje, osoby prawne i fizyczne z różnych krajów. W trakcie tej lekcji skupimy się na różnych przykładach organizacji międzynarodowych o charakterze międzypaństwowym.

Organizacje międzynarodowe międzyrządowe

Organizacje międzynarodowe międzyrządowe (międzypaństwowe) to trwałe związki państwowe tworzone na podstawie umów międzynarodowych (zwanych też statutami lub konstytucjami) w celu osiągnięcia określonych w nich założeń. Organizacje międzynarodowe powstawały od drugiej połowy XIX w., a ich liczba stale wzrastała, zwłaszcza po II wojnie światowej. Wśród organizacji międzynarodowych międzyrządowych wyróżnia się: organizacje międzynarodowe o charakterze powszechnym (uniwersalnym) zmierzające do objęcia wszystkich państw (np. ONZ), a także organizacje międzynarodowe o charakterze regionalnym, które zrzeszają państwa regionu, części świata, ustroju lub kultury (Unia Afrykańska, Organizacja Państw Amerykańskich).

Organizacje międzynarodowe o charakterze ogólnym/specjalnym

Funkcjonuje również podział na organizacje międzynarodowe o charakterze ogólnym, których działalność obejmuje różne dziedziny stosunków międzynarodowych, jak również organizacje międzynarodowe o charakterze specjalnym ograniczające się do określonych dziedzin (np. jednostki wyspecjalizowane ONZ). Są to organizacje

międzynarodowe o charakterze powszechnym, działające w różnych dziedzinach (np. gospodarczej, społecznej, kulturalnej, oświatowej, zdrowia publicznego, transportu). Związane są z ONZ umowami określającymi zasady ich współpracy, a ich działalność koordynuje Rada Gospodarczo-Społeczna ONZ. Należą do nich m.in. Międzynarodowa Organizacja Pracy (ILO), Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Organizacja Narodów Zjednoczonych ds. Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO), Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), Międzynarodowa Organizacja Morska (IMO).

Organizacje międzynarodowe o charakterze integracyjnym

Szczególnym rodzajem organizacji międzynarodowych są organizacje o charakterze integracyjnym. Mają one znacznie szersze kompetencje w stosunku do państw członkowskich. Należą do nich przede wszystkim: Unia Europejska czy Europejska Wspólnota Energii Atomowej (EURATOM). Organizacje międzynarodowe działają poprzez organy: zgromadzenie, radę i sekretariat (biuro). Ich działalność opiera się na statutach, które nie mają charakteru umów międzynarodowych (np. Liga Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża, Światowa Federacja Związków Zawodowych, Instytut Prawa Międzynarodowego, Międzynarodowa Helsińska Federacja Praw Człowieka). Niektóre z nich współpracują ściśle z organizacjami międzynarodowymi międzyrządowymi, mają przy nich tzw. status konsultacyjny. Polska w 2018 roku była aktywnym członkiem 350 organizacji międzynarodowych, na poczet których opłacała składki w wysokości 600 mln zł rocznie.

Przykłady ważniejszych organizacji międzynarodowych

Organizacje polityczno-militarne

Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) - główna siedziba znajduje się w Nowym Jorku (USA), Genewie (Szwajcaria), Wiedniu (Austria) i Nairobi (Kenia). Polska stała się członkiem od 24 października 1945 r. (jako jedno z państw założycielskich). Główne cele i zadania ONZ:

- zapewnienie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa,
- rozwijanie przyjaznych stosunków między narodami,
- rozwiązywanie światowych problemów poprzez międzynarodową współpracę.

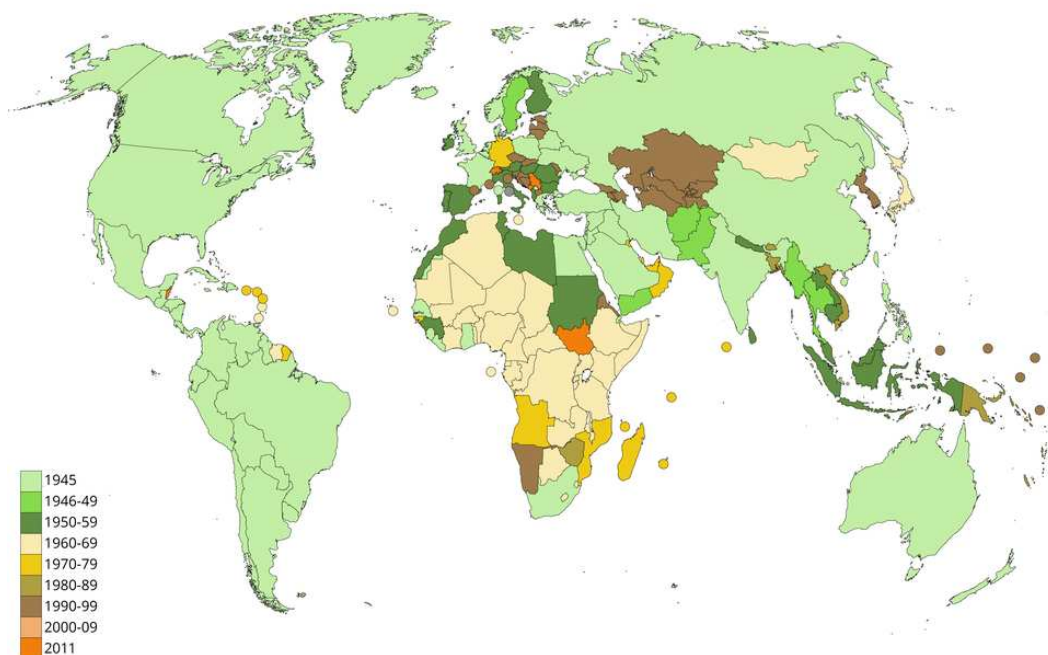

Flaga ONZ

Źródło: domena publiczna.

Korzyści wynikające z członkostwa Polski w ONZ:

- gwarancja bezpieczeństwa i wsparcia podczas konfliktu,
- wpływ na międzynarodową politykę,
- inwestycje militarne na terenie kraju.

Członkowie ONZ według daty przyjęcia do organizacji

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., dostępny w internecie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Organizacja_Narod%C3%B3w_Zjednoczonych#/media/Plik:United_Nations_member_countries_world_map.PNG, licencja: CC BY-SA 3.0.

Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego (North Atlantic Treaty Organization, NATO) - siedziba NATO znajduje się w Brukseli (Belgia). Polska przystąpiła do organizacji 12 marca 1999 r. Głównymi celami i zadaniami NATO są: zapewnienie pokoju, wolności i bezpieczeństwa wszystkim państwom członkowskim.

Flaga NATO

Źródło: domena publiczna.

Wraz z przystąpieniem do NATO Polska zyskała:

- gwarancję bezpieczeństwa,
- możliwość szkolenia wojsk w misjach NATO.

Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) - jest to organizacja międzynarodowa mająca na celu przeciwdziałanie powstawaniu konfliktów w Europie.

OBWE działa na rzecz bezpieczeństwa oraz współpracy w następujących dziedzinach:

- gospodarczo-ekologicznych,
- ludzkich,
- polityczno-wojskowych.

Rada Europy - jest najważniejszym organem unijnym decydującym o polityce zagranicznej, kierunkach rozwoju UE oraz jej poszerzaniu. Celem organu jest integracja państw członkowskich, ochrona praw człowieka, ochrona zdrowia, ochrona środowiska, ochrona spraw społecznych i gospodarczych.

Rada Państw Morza Bałtyckiego - jest to międzynarodowa organizacja mająca na celu zacieśnienie współpracy między krajami znajdującymi się wokół Morza Bałtyckiego.

Rada Państw Morza Bałtyckiego skupia się na następujących działaniach:

- bezpieczeństwo i stabilizacja regionu,
- regionalna tożsamość,
- zrównoważenie i rozwój regionu.

Trójkąt Weimarski (Komitet Wspierania Współpracy Francusko-Niemiecko-Polskiej) - jest to organizacja, która powstała w 1991 r. mająca

na celu wsparcie Polski w odradzaniu się na arenie międzynarodowej po upadku komunizmu. Działania Trójkąta Weimarskiego polegają na organizowaniu szczytów i spotkań z przywódcami państw i ministrami.

Organizacje gospodarcze

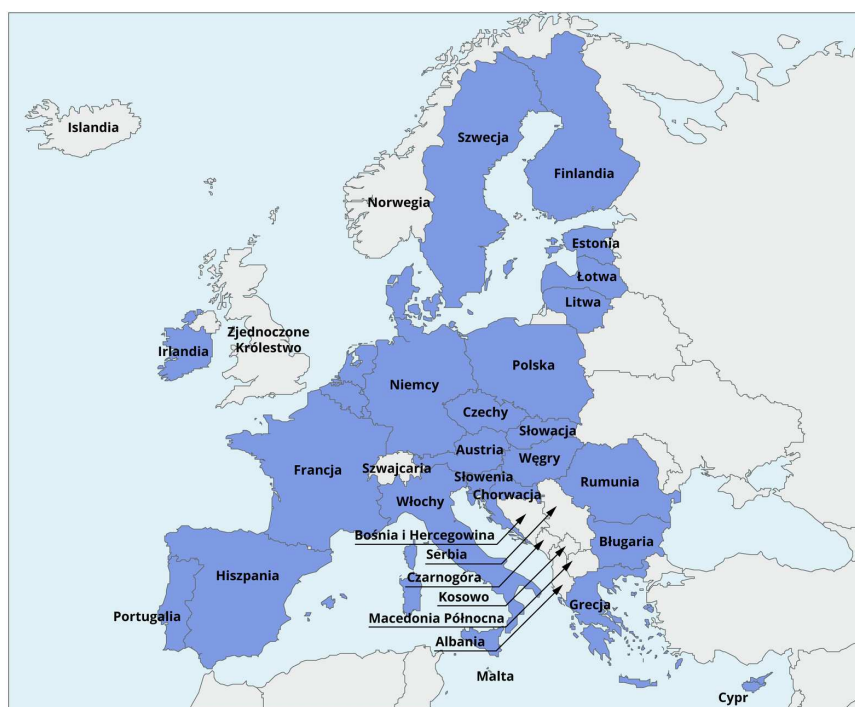
Unia Europejska (UE) - siedziba znajduje się w takich miastach jak Bruksela (Belgia), Strasburg (Francja), Luksemburg (Luksemburg), Frankfurt (Niemcy). Polska przystąpiła do UE 1 maja 2004 r. Każde państwo będące członkiem Unii Europejskiej co pewien czas (przez pół roku) w z góry określonej kolejności przewodniczy posiedzeniom Rady Unii Europejskiej oraz reprezentuje ją na forum międzynarodowym. Okres ten nazywany jest prezydencją. Pierwsza prezydencja Polski przypadła w drugiej połowie 2011 r. Główne cele i zadania Unii Europejskiej:

- zacieśnianie współpracy gospodarczej,
- prowadzenie wspólnej polityki zagranicznej,
- zapewnienie pełnej swobody przepływu ludzi,
- wprowadzenie wspólnych norm prawnych i socjalnych,
- stała poprawa poziomu życia,
- wyrównanie rozwoju gospodarczego.

Flaga Unii Europejskiej

Źródło: domena publiczna.

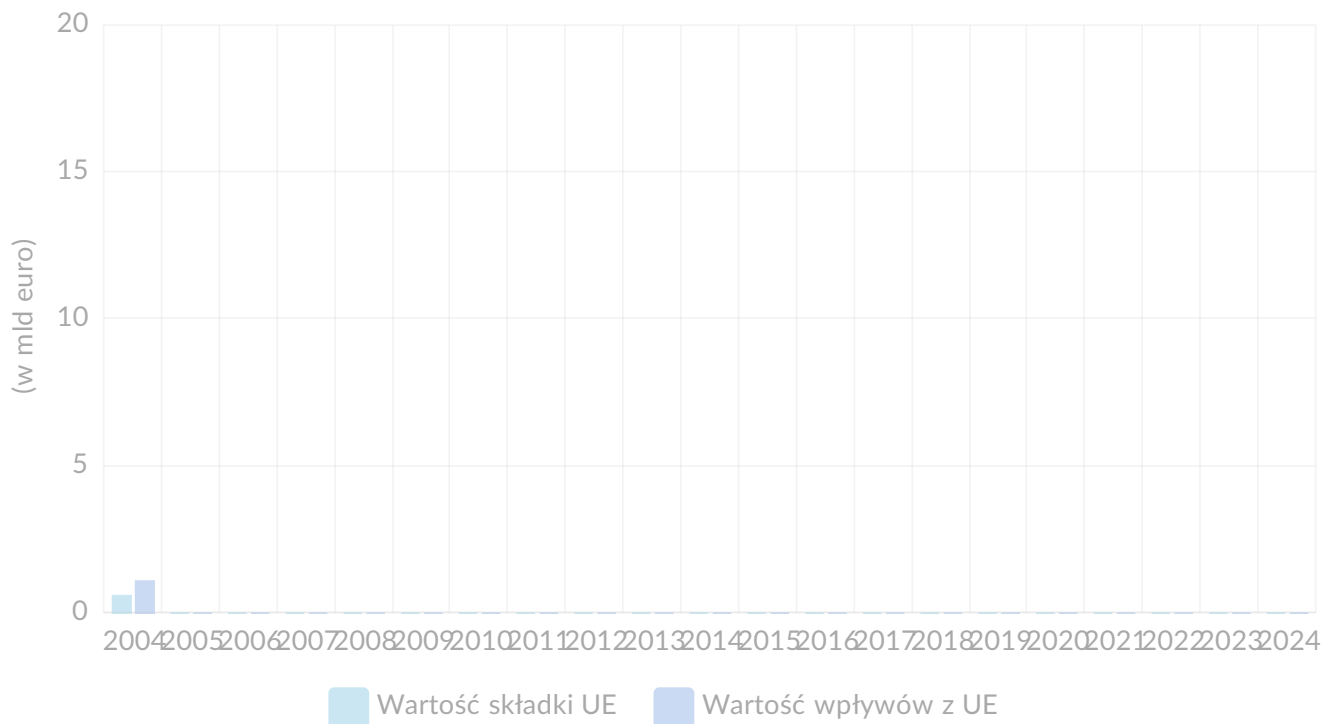

Państwa członkowskie Unii Europejskiej

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Członkostwo w Unii Europejskiej daje Polsce następujące korzyści:

- dzięki członkostwu UE kraj otrzymuje dodatkową gwarancję bezpieczeństwa podczas konfliktu,
- Polska jako jedno z 27 państw ma swój udział w tworzeniu polityki zagranicznej,
- likwidacja granic między państwami członkowskimi,
- wzrost rozwoju gospodarczego,
- rozwój infrastruktury technicznej,
- rozwój rolnictwa,
- dostęp do dużego rynku zbytu,
- ochrona wewnętrznego rynku UE przed towarami i usługami pochodzącymi spoza wspólnoty w postaci ceł.

Wartość składki oraz wpływów wynikających z członkostwa Polski w UE w latach 2004–2024.

Źródło: dostępny w internecie: https://www.gov.pl/web/finanse/transfery-polska-ue-unia-europejska?utm_source,domena_publiczna.

Światowa Organizacja Handlu (WTO) - główna siedziba znajduje się w Genewie (Szwajcaria). Polska została członkiem organizacji od stycznia 1995 r. (jako jedno z państw założycielskich). Główne cele i zadania organizacji:

- liberalizacja międzynarodowego handlu,
- prowadzenie polityki inwestycyjnej wspierającej handel,
- rozstrzyganie sporów związanych z międzynarodową wymianą handlową,
- dbałość o przestrzeganie praw własności intelektualnej.

WORLD TRADE ORGANIZATION

Logo WTO

Źródło: domena publiczna.

Korzyści wynikające z członkostwa Polski w WTO:

- zwiększenie dostępu do rynków handlu międzynarodowego,
- inwestycje handlowe,
- ochrona przedsiębiorców podczas sporów handlowych,
- zwiększenie ochrony praw intelektualnych.

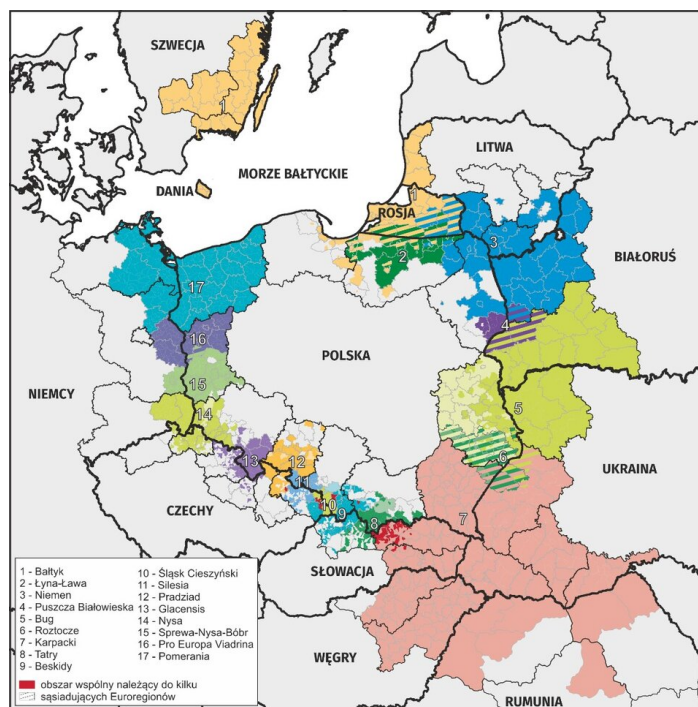
Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF) - główna siedziba znajduje się w Waszyngtonie (USA). Polski jest członkiem od 24 października 1945 r. (jako jedno z państw założycielskich). Główne cele i zadania funduszu:

- ustanawianie norm i wzorców działania w zakresie międzynarodowych stosunków finansowych,
- dostarczanie pomocy finansowej krajom członkowskim,
- prowadzenie usług konsultacyjnych dla państw mających problemy gospodarcze.

Korzyści wynikające z członkostwa Polski w IMF:

- dostęp do kredytów,
- możliwość konsultacji problemów gospodarczych (np. Plan Balcerowicza).

Współpraca transgraniczna – Zgodnie z definicją Europejskiej konwencji ramowej o współpracy transgranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi, „współpracą transgraniczną jest każde wspólne działanie skierowane na umocnienie i rozwój dobrosąsiedzkich stosunków między wspólnotami i organami władzy znajdującymi się pod jurysdykcją dwóch lub kilku umawiających się stron, jak również zawarcie w tym celu koniecznych umów lub porozumień”.

Euroregiony znajdujące się w granicach Polski

Źródło: dostępny w internecie: <https://rzeszow.stat.gov.pl/pogranicze/euroregiony-na-granicy-polski/> [dostęp 25.07.2025],
Materiał wykorzystany na podstawie art. 29 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (prawo cytatu).

Szczególną formą takiej współpracy są tzw. **euroregiony**, czyli stałe struktury obejmujące reprezentantów dwóch lub więcej państw położonych w swoim bliższym lub dalszym sąsiedztwie. Reprezentantami są pojedyncze samorządy, związki gmin lub władze lokalne jednostek administracyjnych usytuowanych w pobliżu granic państwowych. Prawną podstawą dla takiej współpracy są przede wszystkim dwa dokumenty opracowane w ramach działań Rady Europy i Unii Europejskiej:

- Europejska konwencja ramowa o współpracy przygranicznej między wspólnotami i władzami terytorialnymi,
- Europejska Karta Samorządu Terytorialnego.

Działalność unijnych euroregionów koordynuje Komitet Regionów Unii Europejskiej.

Korzyści wynikające z członkostwa Polski we współpracy transgranicznej:

- rozwijanie dobrosąsiedzkiej współpracy,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- usprawnienie ruchu granicznego,
- podnoszenie poziomu życia mieszkańców,
- integracja ludności,
- rozwój gospodarczy,
- dbanie o bogactwo zasobów przyrody i ochrona środowiska.

Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD, ang. Organization for Economic Cooperation and Development) - wspieranie państw członkowskich w osiągnięciu jak najwyższego poziomu wzrostu gospodarczego i stopy życiowej obywateli.

Głównymi zadaniami OECD jest:

- wspieranie gospodarki wewnętrznej państw,
- międzynarodowa polityka gospodarcza,
- wspieranie krajów biednych,
- walka z bezrobociem,
- przełamywanie barier w handlu międzynarodowym.

Grupa Wyszehradzka - jest to organizacja składająca się z czterech państw: Polski, Czech, Słowacji oraz Węgier. Ma na celu zacieśnianie współpracy między tymi krajami. Do głównych zadań Grupy Wyszehradzkiej należą:

- rozwijanie współpracy z zachodnimi krajami,
- współpraca w aspektach gospodarczych, społecznych i politycznych,

- promocja regionu państw członkowskich,

Współpraca na poziomie lokalnym - partnerstwo miast i gmin (ang. town-twinning)

- jest to współpraca polegająca na wymianie wspólnych praktyk, podczas współpracy dochodzi często do wymian szkolno-studenckich oraz działań na rzecz gospodarki, kultury, edukacji, turystyki czy sportu. Omawiana współpraca ma na celu również pomoc podczas klęsk żywiołowych (np. podczas powodzi lub trzęsień ziemi). Przykładem miasta współpracującego jest Rotterdam, Brema oraz Gdańsk.

Słownik

organizacje międzynarodowe

są to instytucje będące uczestnikiem stosunków międzynarodowych, powstałe jako forma współpracy międzynarodowej państw z przekształcenia konferencji międzyrządowych w trwałe związki oparte na umowie wielostronnej, których głównym zadaniem jest kształtowanie współpracy państwowej w różnych dziedzinach

Film edukacyjny

Polecenie 1

Jaką rolę odgrywa Polska w przedstawionych organizacjach międzynarodowych?
Uzasadnij, czy te organizacje spełniają nasze oczekiwania?

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem </preview/resource/RSOLE3A3PDZTL>

Źródło: reż. Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału - dotyczy przynależności Polski do organizacji międzynarodowych takich jak: ONZ, UNESCO, WHO, NATO, Unia Europejska, Grupa Wyszehradzka oraz wielu innych.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz skrót organizacji, do której Polska nie należy.

- APEC
- CBSS
- NATO
- OECD

Ćwiczenie 2

Ćwiczenie 3

Poniższy schemat przedstawia skrót nazwy organizacji i flagi państw do niej należących. Jest to:

- Grupa Wyszehradzka: Polska, Czechy, Słowacja, Węgry.
- Grupa Wyszehradzka: Polska, Czechy, Słowenia, Węgry.
- Rada Państw Morza Bałtyckiego: Litwa, Polska, Czechy, Estonia.
- Rada Państw Morza Bałtyckiego: Litwa, Polska, Łotwa, Estonia.

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Przedstaw główne korzyści Polski z integracji z państwami UE.

Ćwiczenie 7

Uzupełnij tabelę podanymi wyrażeniami (nie musisz wykorzystać wszystkich podanych wyrażen).

NATO, OBWE, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Światowa Organizacja Handlu, Lozanna, Strasburg, MKCK, Rada Europy

Skrót nazwy organizacji	Pełna nazwa organizacji	Miasto będące siedzibą główną
NATO		
	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju	
OBWE		
		Lozanna
	Światowa Organizacja Handlu	

Ćwiczenie 8

Przedstawiając cele i zadania podanych organizacji, uzasadnij ich znaczenie dla społeczeństwa Polski i świata.

ONZ

Światowa Organizacja Handlu

Międzynarodowy Fundusz Walutowy

Dla nauczyciela

Imię i nazwisko autora: Anna Ruszczyk

Przedmiot: geografia

Temat zajęć: Przynależność Polski do organizacji międzynarodowych.

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum/technikum; zakres rozszerzony, klasa II

PODSTAWA PROGRAMOWA

Zakres rozszerzony:

VII. Współpraca i konflikty: sieć powiązań postkolonialnych, organizacje współpracy politycznej, społecznej i gospodarczej, przyczyny i skutki konfliktów zbrojnych.

Uczeń: 2) wyjaśnia rolę ważniejszych międzynarodowych organizacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym różnych regionów świata, w tym znaczenie Unii Europejskiej w przemianach społeczno-gospodarczych państw zintegrowanych;

Kształtowane kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje matematyczne oraz kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.

Cele operacyjne

Uczeń:

- wie, jaka jest istota organizacji międzynarodowych,
- zna ważniejsze organizacje międzynarodowe, których członkiem jest Polska, oraz ich cele i założenia,
- zna podział na organizacje międzynarodowe oraz międzyrządowe,
- potrafi wskazać korzyści jakie płyną z bycia członkiem przez Polskę jako członka w danych organizacjach.

Strategie nauczania: konstruktywizm, konektywizm

Metody nauczania: dyskusja, pogadanka, burza mózgów, metody operatywne (praca z tekstem e-materiału, mapą, filmem edukacyjnym), drzewo decyzyjne

Formy zajęć: praca indywidualna, praca w parach, praca grupowa, praca zbiorowa

Środki dydaktyczne: tablica interaktywna/monitor dotykowy/tablety, internet, e-materiał, podręcznik

Materiały pomocnicze

Udział Polski w organizacjach międzynarodowych, red. Irena Popiuk-Rysińska, Stanisław Parzymies, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012.

Działania Polski w ramach ONZ: <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/polska-w-onz> [dostęp 2.10.2020].

Strona główna Komisji Europejskiej: https://ec.europa.eu/info/index_pl [dostęp online 2.10.2020].

PRZEBIEG LEKCJI

Faza wprowadzająca

- Nauczyciel zadaje uczniom pytania: czy występują na świecie kraje samowystarczalne w każdej dziedzinie życia?, czy jest to możliwe we współczesnym świecie? – pogadanka o istocie organizacji zrzeszających różne kraje (dlaczego kraje się zrzeszają?).
- Przedstawienie tematu lekcji i jej celów.

Faza realizacyjna

- Uczniowie dostają małe karteczki samoprzylepne i wpisują na nich znane im nazwy organizacji międzynarodowych, do których należy Polska.
- Następuje weryfikacja nazw, grupowanie, ewentualny podział na instytucje gospodarcze i polityczno-militarne; jeżeli jest taka konieczność, nauczyciel uzupełnia nazwy organizacji o te, których nie wymienili uczniowie, a z różnych powodów są ważne dla naszego kraju.
- Następnie nauczyciel wspólnie z uczniami dzieli organizacje międzynarodowe na dwie kategorie: organizacje międzynarodowe międzyrządowe (międzypaństwowe) i organizacje międzynarodowe pozarządowe.
- Nauczyciel prosi o zapoznanie się z filmem edukacyjnym zawartym w e-materiale.
- Na podstawie filmu uczniowie, pracując w parach, wypisują cele i zadania omówionych tam organizacji. Zastanawiają się, jaką rolę w podanych organizacjach odgrywa Polska.
- Następuje dyskusja na forum klasy na temat celów i założeń podanych organizacji oraz roli Polski w tych organizacjach.
- Nauczyciel dzieli uczniów na grupy – uczniowie dostają duże arkusze papieru, pisaki i zadanie stworzenia drzewa decyzyjnego do problemu: *czy Polska powinna należeć do tak wielu organizacji międzynarodowych?*
- Uczniowie pracują w grupach, tworzą drzewo decyzyjne: wpisują warianty rozwiązania problemu, pozytywne i negatywne skutki każdego z rozwiązań, wyciągają wnioski i podejmują decyzje.
- Po upływie określonego przez nauczyciela czasu, przedstawiciele grup prezentują efekty pracy uczniów.

- Następuje ewentualna dyskusja na forum klasy po zakończeniu wszystkich prezentacji.

Faza podsumowująca

- Nauczyciel podsumowuje etapy lekcji (odwołując się do celów lekcji) i wprowadza uczniów do fazy ćwiczeń.
- Uczniowie indywidualnie wykonują wybrane przez nauczyciela ćwiczenia z e-materiału.
- Nauczyciel wyjaśnia ewentualne trudności.
- Uczniowie dzielą się informacjami na temat lekcji, np. co było dla nich nową wiedzą i gdzie mogą ją wykorzystać.

Praca domowa

- Korzystając z różnych źródeł informacji podaj przykład organizacji międzynarodowej pozarządowej, do której należy Polska, a która nie została wymieniona na lekcji. Przedstaw jej członków oraz założenia i cele działania.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania danego multimedium

Film edukacyjny można wykorzystać na lekcjach dotyczących procesów integracyjnych na świecie (zakres podstawowy, dział VII. 4), a także na lekcjach powtórzeniowych z działu VII, w zakresie podstawowym i rozszerzonym.